

29.9.2003

1013/4/02

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Tuula Aantaa

VIIVÄSTYS TOIMEENTULOTUKIASIAN KÄSITTELYSSÄ

1

KANTELU

A arvosteli 9.4.2002 päivätyssä kirjeessään B:n kunnan sosiaalilautakunnan ja sen alaisten viranhaltijoiden menettelyä toimeentulotukiasiassa.

A kertoi valittaneensa B:n sosiaalilautakunnan toimeentulotukiasiassa 28.2.2001 ja 12.6.2001 antamista päätöksistä C:n hallinto-oikeuteen, joka päätöksellään 21.3.2002 kumosi nämä sosiaalilautakunnan päätökset ja palautti asian sosiaalilautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Kirjoituksen mukaan sosiaalilautakunta ei ollut kuitenkaan vielä tätä kantelua tehtäessä antanut uutta päätöstä asiassa.

A kertoi lisäksi hakeneensa B:n sosiaalitoimesta toimeentulotukea tammi-, helmi- ja maaliskuulle 2002. Hän ei ollut saanut näihinkään hakemuksiin sa päätöstä 9.4.2002 mennessä. A pyysi oikeusasiamiehen toimenpiteitä asiassa.

3

RATKAISU

3.1

Sosiaalilautakunnan menettely

Kannanotto

Käsitykseni mukaan A:n toimeentulotukiasian uudelleen käsittely sosiaalilautakunnassa kesti asian laatu huomioon ottaen liian pitkään.

Sosiaalilautakunta ei ole esittänyt hyväksyttävää syytä asian käsittelyn viivästykselle. Saadun selvityksen perusteella en ole kuitenkaan havainnut viitteitä siitä, että asiassa olisi viivytelty tahallisesti.

Perustelut

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Asiakirjojen mukaan C:n hallinto-oikeus siis kumosi 21.3.2002 antamallaan päätöksellä A:n valituksen johdosta B:n sosiaalilautakunnan 28.2.2001 antaman päätöksen ja palautti asian uudelleen sosiaalilautakunnalle käsiteltäväksi. Päätöksessään hallinto-oikeus velvoitti lautakuntaa asiaa käsitellessään ottamaan huomioon uuden selvityksen sekä hankkimaan tarpeellisen

lisäselvityksen joko itse tai varaamaan hakijalle tilaisuuden sellaisen selvityksen esittämiseen.

B:n sosiaalilautakunta päätti kokouksessaan 23.4.2002 velvoittaa viranhaltijaa hankkimaan asian ratkaisemiseksi tarvittavat tilitiedot pankeista, mikäli hakija ei itse niitä hänelle annettavassa määräajassa toimita. B:n perusturvaosastolta saamani tiedon mukaan A:n kanssa sovittiin, että kyseiset selvitykset pyydetään sosiaalitoimiston kautta. Nordea toimitti sosiaaliviranomaisille siltä pyydetyn selvityksen 30.5.2002, Osuuspankki 4.6.2002 ja Sampo-Leonia 7.6.2002. Perusturvalautakunta käsitteli hallinto-oikeuden palauttamaa asiaa kokouksessaan 10.10.2002 (§ 51). Perusturvalautakunta päätti tuolloin myöntää A:lle toimeentulotukea uusien laskelmien mukaisesti yhteensä 3 013,34 euroa.

Perusturvalautakunnan selvityksen mukaan tämän asian käsittelyajan pituuteen vaikutti pääasiallisesti A:n sosiaalilautakunnassa jatkuvasti käsiteltävänä olevien asioiden suuri määrä.

Toimeentulotukiasian uudelleen käsittely sosiaalilautakunnassa kesti siis kokonaisuudessaan melkein seitsemän kuukautta. Vaikka asian ratkaiseminen edellytti hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti A:n pankkitilitietojen hankkimista, ei tämä seikka kuitenkaan selitä sitä, että asian käsittelyyn kului selvityksen saamisen jälkeenkin melkein neljä kuukautta. Asiassa on ollut kyse välttämätöntä toimeentuloa turvaavan viimesijaisen etuuden ratkaisemisesta. Katsonkin B:n sosiaalilautakunnan menetelleen virheellisesti siinä, että A:n toimeentulotukiasiaa ei asian laatu huomioon ottaen ratkaistu tapahtunutta nopeammin. Saamani selvityksen perusteella en kuitenkaan katso asiassa käyneen ilmi seikkoja, joiden nojalla minulla olisi aihetta epäillä käsittelyn viipymisen johtuneen kenenkään tahallisuudesta.

3.2

Sosiaalilautakunnan alaisten viranhaltijoiden menettely

Ratkaisu

B:n perusturvalautakunnan minulle antamasta selvityksestä ilmenee, että A on kannellut tässä asiassa myös D:n lääninhallitukselle, jonka C:n alueellisen palveluyksikön sosiaali- ja terveysosasto on antanut asiassa ratkaisunsa 26.6.2003. Tämän vuoksi en ryhdy tutkimaan kantelua tältä osin.

Perustelut

Kun otetaan huomioon lääninhallituksen asiassa antama ratkaisu, katson, että minulla ei ole aihetta päätyä toiseen lopputulokseen kuin lääninhallitus on ratkaisussaan päättänyt.

Lääninhallituksen kanteluratkaisusta käy ilmi, että A:n tammi-, helmi- ja maaliskuuta 2002 koskeneet toimeentulotukihakemukset olivat tulleet vireille 18.1., 26.2. ja 26.3.2002. B:n sosiaalilautakunta oli antanut A:lle tilitietojen pyytämistä koskevan määräyksensä kokouksessaan 23.4.2002. A ei ollut saanut hakemuksiinsa päätöksiä vielä toukokuun loppuun mennessä. Lääninhallitus viittasi ratkaisussaan toimeentulotukilain 14 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan toimeentulotukiasiat on käsiteltävä kunnassa viivytyksettä ja katsoi, että vaikka lakiin ei ole kirjattu määräaikaa viivytyksettömälle käsittelylle, olisi sosiaalilautakunnan määräys tili- ja saldotietojen hankkimisesta rahalaitoksilta pitänyt tehdä jo aikaisemmin, koska kyseisten tietojen

hankkiminen vasta huhtikuussa tehdyn päätöksen perusteella viivästytti kohtuuttomasti toimeentulotukipäätösten tekemistä. Lääninhallituksen mielestä toimeentulotukihakemukset olisi vaihtoehtoisesti voitu ratkaista lisäselvitysten toimittamiselle asetetun määräajan päätyttyä silloin käytettävissä olleiden selvitysten perusteella. Tällöin A olisi saanut hakemuksiinsa päätökset, joihin hän olisi tarvittaessa voinut hakea muutosta.

Siltä osin kuin sosiaalijohtaja oli lääninhallitukselle perustellut kyseessä olevien toimeentulotukipäätösten tekemisen viivästyminen sillä, että A:n toimeentulotukea koskeva valitusasia oli edelleen vireillä hallinto-oikeudessa, lääninhallitus totesi ratkaisussaan, että toimeentulotukea hakeneen henkilön aikaisemmin tekemän valitusasian vireilläolo hallinto-oikeudessa ei ole sellainen syy, jonka vuoksi toimeentulotukihakemuksen ratkaisemista voidaan lykätä. Lääninhallitus kiinnitti vastaisen varalle sosiaalijohtajan ja B:n perusturvalautakunnan huomiota siihen, että kunnan toimeentulotukijärjestelmän toiminnasta huolehditaan siten, että vastaavia viivästyksiä ei synny.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1 esittämäni käsityksen A:n toimeentulotukiasian uudelleen käsittelyn viipymisestä B:n kunnan perusturvalautakunnan tietoon. Samalla kiinnitän perusturvalautakunnan huomiota asioiden joutuiseen käsittelyyn. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni B:n kunnan perusturvalautakunnalle.

Korostan lopuksi, että perustuslakimme takaa jokaiselle, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, oikeuden välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Julkisen vallan on perustuslain mukaan myös turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Palautan oheisena myös kirjoituksen liitteet.